

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti

“Qida məhsullarının texnologiyası”

kafedrası

Fənn: İşə müəssisələrinin
avadanlıqları

Hazırladı:

b/m, i.e.d. Nəsrullayeva G.M.

MÖVZU 1.

GİRİŞ. Fənnin predmeti, məqsədi və vəzifələri

Plan:

1.Fənnin predmeti, məqsədi və vəzifələri

2.Əlvan metallardan

3.Qeyri metallar

Ədəbiyyat

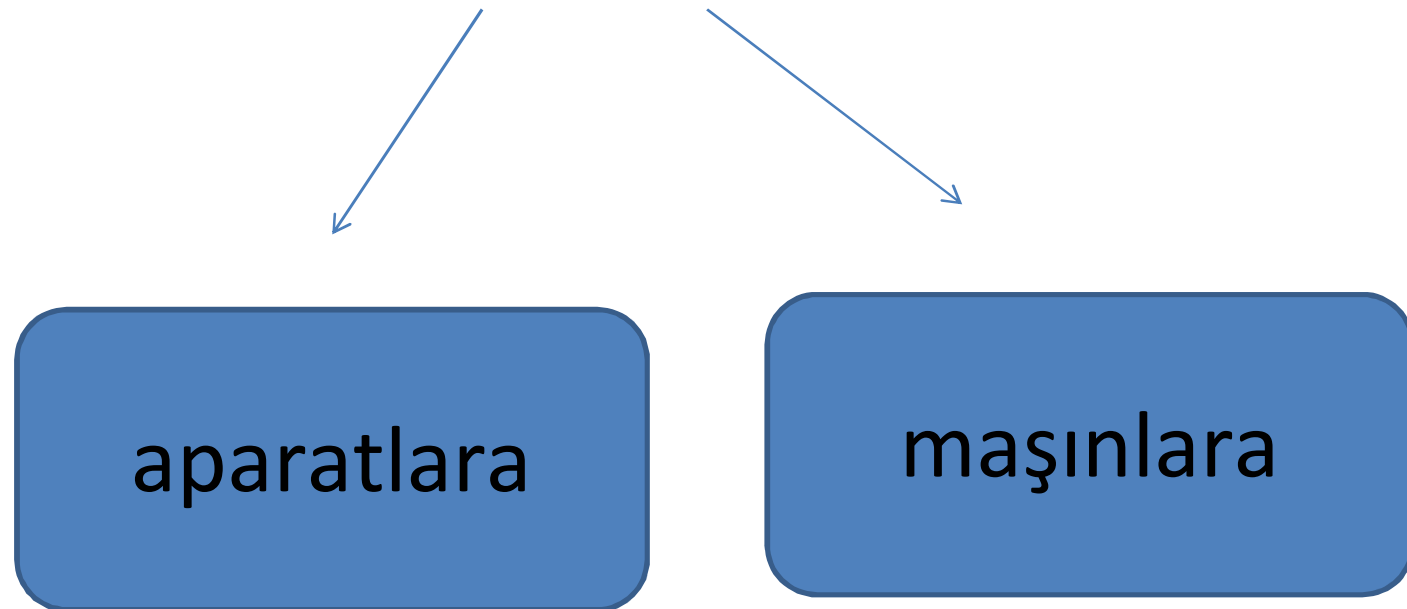
1.Mustafayev X.S. Texnoloji-ticarət avadanlıqları. “Elm” nəşiriyatı, 2002.

2.Оборудование предприятий торговли и общественного питания. /Под.ред. проф. В.А.Гуляева. М.: ИНФРА – М, 2002.

3.Главацкая В.И., Киселева И.Е., Родникова Т.Н.
Механическое и холодильное оборудование предприятий
общественного питания. Изд.2-е переб. и доп. М.Экономика

4.Елихина В.Д., Журин А.А., Проникина Л.П. Богачев М.К.
Оборудование предприятий общественного питания
Механические оборудование- М: Экономика, 2000.

Texnoloji avadanlıqlar təsir xarakterinə görə bölünürlər

Aparatlarla istilik və kütlə mübadiləsi, fiziki-kimyəvi, biokimyəvi və başqa proseslər yerinə yetirilir. Bu proseslər nəticəsində emal edilən məhsulun fiziki və kimyəvi xassələri və ya onun aqreqat vəziyyəti dəyişir. Aparatın işləməsi üçün müxtəlif işçi mayelərin (soyuq, isti su) qazın, buxarın, tüstünün, istilik və soyuqluq amilinin və s. olması vacibdir.

Maşınlarda məhsula mexaniki təsir
göstərilir və bunun nəticəsində
onun həndəsi və fiziki-mexaniki
göstəriciləri dəyişilir.

Maşın və aparatlara tələbatlar ondan ibarətdir ki, maşın və aparat yüksək keyfiyyətli, etibarlı, az enerji və az material sərfli olmalıdır. Avadanlığın uzunömürlü və fasiləsiz işləməsinin əsas şərti onun mexaniki etibarlılığı və konstruktiv təkmilliyidir. Mexaniki etibarlılığı möhkəmlik, davamlılıq, uzunömürlük, kəmetlik xarakterizə edir.

Aparatın konstruktiv təkmilləşdirilməsini konstruksi-yanın sadəliyi, az metaltutumluğu, texnologiliyi, yüksək faydalı iş əmsalı xarakterizə edir. Yeyinti istehsalılı öz spesifik xüsusiyyətləri ilə əlaqədar konstruksiyası və materialı ilə fərqlənir, avadanlığın işlənməsini və hazırlanmasını tələb edir. Maşın və aparatların hazırlanmasında adətən poladdan, çuqundan, əlvan metallardan və plastmasdan istifadə olunur.

P o l a d l a r yüksək mexaniki möhkəmliliyi, plastikliyi ilə fərqlənməlidirlər. Maşın və aparatların hazırlanmasında karbonlu **CT1, CT2, CT3** markalı poladlardan istifadə olunur. Kompresorların, nasosların, quruducuların, istilikdəyişənlərin və s. əsas hissələrinin hazırlanmasında keyfiyyətli karbonlu, aşkarlanmış polad-lardan istifadə olunur.

Ç u q u n 1 a r dəmirin karbonla, silisiumla, marqansla, fosforla çoxkomponentli qarışığıdır. Çuqunlar-dan maşınların ayrı-ayrı hissələri və aparatların: nasosların və kompressorların silindirləri, dişli və sonsuz vint çarxlarının, borular və boru kəmərləri armaturunun hazırlanmasında istifadə olunur. Çuqundan olan hissələr tökmə ilə hazırlanır. Çuqunlar sıxılmağa davamlı, əyilməyə, uzanmağa, qəlpələnməyə davamsızdır.

Əlvan metallardan, əsasən aliminyum və misdən yeyinti maşınqayırmasında istifadə olunur. Aliminyum möhkəmliyə, aşağı sıxlığa, yaxşı istilik keçirmə qabiliyyətinə malikdir. O asan ştamplanır və yastılanır. Aparatların hazırlanmasında A00 və A0 markalı alimin-yumdan istifadə olunur

Mis qiymətli konstruksiya materialıdır.

Maşın və aparatlarda **M2 və M3** markalı misdən istifadə olunur. Mis yaxşı uzanır, ştamplanır, yastılanır.

İstilik dəyişən aparatlarda və rektifikasiya avadanlığında yanmış misdən istifadə olunur. Misin bürünc və latun ərintilərindən istifadə olunur.

Qeyri metallar yeyinti sənayesində üzvi və qeyri-üzvi mənşəli materiallardan müxtəlif aparatların hazırlanmasında geniş tətbiq olunur. Qeyri-üzvi mənşəli materiallardan şüşədən müxtəlif aparatların (distilə və buxarlandırıcı, istilikdəyişən, fermentatorlarda, rektifikasiya kolonnalarında, borukəmərlərində və s.) hazırlanmasında istifadə olunur. Şüşənin istifadəsi sanitar-gigiyenik tələbatlara cavab verir.

Üzvi mənşəli materiallardan plastik kütlələr, polietilen, polikarbonat, polisulfon, poliamid, ftoroplast-4, polistirol və s. istifadə olunur. Yeyinti məhsulunu aparatlara vermək üçün həcmənin hazırlanmasında polietiləndən istifadə olunur.

Polikarbonat və poliamiddən bəzi avadanlıqların düyünləri və qabları hazırlanır. Ftoroplast-4-dən araqatları, kipləşdirici hissələr və s. hazırlanır. Polisulfon və polikarbonatdan membranlı (nasos) aparatların plyonkası hazırlanır. Polistirol qablaşdırmada istifadə olunur.